

FOTO: MICHAEL TOMEŠ, SCHAFFER & PARTNER

K ČEMU SLOUŽÍ ZÁVDAVEK

Staronový institut, upravený v ustanoveních § 1808 a 1809 občanského zákoníku, je definován jako plnění odevzdané nejpozději současně s uzavřením smlouvy, jejíž existence jím bude dokázána, což se může projevit jako výhodné zejména u ústních smluv. Pokud je následně smlouva řádně splněna nebo není nakonec uzavřena, závdavek se vrací. Kromě zmíněné důkazní funkce má závdavek též povahu zajišťovací a penální. Penální funkce se projeví v případě nesplnění dluhu vyplývajícího ze smlouvy. Pokud není dluh splněn z příčiny na straně poskytovatele závdavku, jeho příjemce si ho může ponechat. Naopak pokud neplní příjemce, poskytovatel může požadovat, aby mu byl vrácen závdavek a ještě jednou jeho hodnota.

Problematickou by se mohla ukázat jeho podobnost záloze. Zákon stanoví domněnku, že vše, co dala jedna strana druhé před uzavřením smlouvy, je záloha. Záloha se však na rozdíl od závdavku započítává na plnění ze smlouvy, a proto může být pro některé kontrahenty výhodné tvrdit, že poskytnuté plnění je zálohou, a nikoli závdavkem. Závdavek tak musí být výslovně ujednan, což ovšem oslabuje jeho důkazní funkci.

Zákon neřeší, zda závdavek může být nepeněžitý, čemuž by vzhledem k dispozitivnosti jeho úpravy nemělo nic bránit. Jen je třeba dávat si pozor, aby byla jeho hodnota vyčíslitelná, pro případ, že by se musela vyplácet navíc. Dále zákon mlčí i o přiměřené výši závazku, která bude zřejmě poměřována dobrými mravy.

Lenka Kubánková,
advokátní koncipientka, MSB Legal

Dle mého názoru poskytnutí závdavku může mít větší šanci donutit zejména poskytovatele závdavku k řádnému plnění smlouvy než například smluvní pokuta (samořejmě bude záležet na výši závdavku a dalších okolnostech). Z psychologického hlediska bude mít dopad to, že už bylo odevzdáno plnění a poskytovatel ho nemá ve své moci na rozdíl od hrozby budoucí sankce (smluvní pokuta), která musí být teprve vymáhána.

MSB LEGAL

Advokátní kancelář poskytuje komplexní právní služby podnikatelským subjektům i nepodnikajícím fyzickým a právnickým osobám. Stěžejní oblastí činnosti advokátní kanceláře je obchodní a občanské právo, věnuje se však také právu pracovnímu, správnímu a trestnímu.

NÁSLEDKY PORUŠENÍ SMLUVNÍCH POVINNOSTÍ

Zásada, že smlouvy se mají dodržovat, je notoricky známá a nově i explicitně zakotvena v občanském zákoníku a uplatní se i na závazky vzniklé před rokem 2014. Přesto ne každý se jí řídí a musí se pak vypořádat s následky.

Právní následky porušení smluvních povinností mají několik funkcí. V první řadě se jedná o funkci prevenční, tj. už jen hrozba možného nepříznivého následku má motivovat smluvní stranu k plnění svých povinností. Pokud to nestačí a k porušení smlouvy dojde, nastupuje sankce. Následně funkce reparační zajišťuje náhradu škody či nemajetkové újmy, která byla porušením povinností způsobena. A funkce satisfakční přináší určité zadostiučinění – satisfakci, a to bez ohledu na to, zda porušením

Petra Kratochvílová,
spolupracující advokátka, Schaffer & Partner

škoda druhé smluvní straně vznikla, či nikoli. Typicky se jedná o smluvní pokutu.

Povinnosti se primárně mají plnit řádně a včas. Jinak se strana dostává do prodlení. To pak s sebou kromě úroků z prodlení (v případě peněžitého dluhu) přináší možnost, aby druhá strana vymáhala splnění povinností či případně odstoupila od smlouvy. V případě vadného plnění (tedy plnění nikoli řádně) je možné požadovat opravu, doplnění, slevu či od smlouvy odstoupit.

Pokud porušením smluvní povinnosti vznikne škoda, je strana, která povinnost porušila, povinna škodu nahradit, a to nově bez ohledu na zavinění (tedy i nedbalost). Zprostit se povinnosti k náhradě škody lze jen tedy velmi obtížně – prokázáním

existence mimořádné, nepředvídatelné a nepřekonatelné překážky bránící ve splnění povinnosti plynoucí ze smlouvy a zároveň vzniklé nezávisle na vůli povinné strany.

I bez vzniku škody může vzniknout povinnost druhé straně za své porušení povinností „zaplatit“ – zmíněnou smluvní pokutu.

Na závěr je třeba dodat, že odpovědnost může vzniknout i před uzavřením smlouvy – a to odpovědnost před smluvní. Zákon totiž předpokládá, že každý jedná poctivě.

SCHAFFER & PARTNER

Mezinárodní poradenská skupina disponuje advokáty, daňovými poradci a auditory. Hlavní kancelář v Norimberku byla založena v roce 1987 a v současnosti tvoří mezinárodní tým více než 100 odborníků.